

ELŻBIETA TOMCZYŃSKA
Uniwersytet Szczeciński
Biblioteka Główna

STATUS BIBLIOTEKARZA W ZMIENIAJĄCEJ SIĘ PRZESTRZENI AKADEMICKIEJ I INFORMACYJNEJ BIBLIOTEKI NAUKOWEJ NA PRZYKŁADZIE BIBLIOTEKI UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO

Abstrakt

Zawód bibliotekarza – różne spojrzenie: zawód, powołanie czy zatrudnienie. Status – wyjaśnienie określenia, status bibliotekarza w bibliotece naukowej. Historia powstania księgozbioru Biblioteki Uniwersytetu Szczecińskiego, funkcjonowanie księżnicy po powołaniu w 1985 r. Uniwersytetu Szczecińskiego. Biblioteka w latach 1985–1990, bibliotekarz jego rola i zadania. Lata 1990–2000, biblioteka i bibliotekarz w nowej rzeczywistości. Początki i rozwój komputeryzacji. Biblioteka w dobie społeczeństwa informacyjnego. Lata 2000–2010, bibliotekarz na miarę czasów, jak zmienia się wizerunek bibliotekarza w środowisku uczelni, medialny wizerunek bibliotekarza. Lata 2010–2014, edukacja ustawiczna bibliotekarzy, szczęśliwy klient – szczęśliwy pracownik, czyli o satysfakcji bibliotekarzy, bibliotekarz gwarantem sukcesu biblioteki.

Słowa kluczowe

Biblioteka Uniwersytetu Szczecińskiego, bibliotekarz, status zawodu, edukacja ustawiczna, komputeryzacja, społeczeństwo informacyjne

***

Świadczenie pracy na rzecz pracodawcy za wynagrodzeniem oznacza zatrudnienie, nie jest jednak tożsame z wykonywaniem zawodu¹. Zawód znaczy więcej. Zwykle kojarzy się z miejscem zatrudnienia, ale nie jest to do końca prawda. Lekarz zatrudniony w szpitalu wojskowym nie przestaje być lekarzem, a zatrudniona w bibliotece sprzątaczką nie jest na pewno bibliotekarką. W podręczniku z zakresu bibliotekarstwa znajdujemy stwierdzenie, iż pracownik zatrudniony w bibliotece i wykonujący czyn-

---

¹ J. Wojciechowski, *Bibliotekarstwo: Zawód czy zatrudnienie*, [w:] *Zawód bibliotekarza dziś i jutro, materiały z ogólnopolskiej konferencji, Nałęczów 18–20 września 2003*, Warszawa 2003, s. 29.

ności związane z jej funkcjonowaniem nazywa się bibliotekarzem². Nie każdy jednak, kto spełnia te kryteria, jest profesjonalnym bibliotekarzem. W bibliotekach pracuje niestety wielu ludzi przypadkowych. Żeby być profesjonalistą, nie wystarczy tylko podjęcie pracy. Potrzebna jest wiedza, kompetencje, umiejętności i kwalifikacje, wykonywanie czynności powinno dawać źródło utrzymania, a pracowników powinna łączyć więź zawodowa, wysoka etyka i ogólnospołeczna świadomość profesji. Te między innymi kryteria pokazują, czym profesjonalista różni się od amatora. Bibliotekarstwo jako zawód wymaga określenia kompetencji, czyli wiedzy, umiejętności i postaw. Bez koniecznych kwalifikacji ta profesja istnieć nie może. Bibliotekarzem zatem jest ten, kto takie kwalifikacje zdobędzie, opanuje stosowny zakres i poziom kompetencji. W świadomości potocznej pracownik zatrudniony w bibliotece i wykonujący zarobkowo ustalone czynności jest identyfikowany jako bibliotekarz. Profesjonalistą staje się, będąc członkiem bibliotekarskiej korporacji zawodowej, oprócz wiedzy i umiejętności obowiązuje go także przestrzeganie norm etyki.

Bibliotekarz to jeden z najstarszych zawodów świata. Kształtował się razem z powstaniem i rozwojem bibliotek. W starożytności i w średniowieczu było to zajęcie dla wtajemniczonych, wymagało bowiem rzadkiej wtedy umiejętności pisanie i czytania. Na przestrzeni wieków rola, funkcje i zadania bibliotekarza ulegały zmianie. Wpływ na to miał rozwój nauki, literatury, wzrost liczby książek i znaczenia bibliotek. Ostatecznie zawód bibliotekarza ukształtował się w drugiej połowie XIX w. Powstały wtedy pierwsze szkoły bibliotekarskie, organizacje zawodowe, pojawiły się czasopisma fachowe, a wraz ze wzrostem liczby książek konieczne stało się gromadzenie odpowiedniej literatury, jej przechowywanie, opracowanie, by ułatwić przeszukiwanie oraz udostępnienie jej większej rzeszy czytelników³. Po II wojnie światowej gwałtowny wzrost publikacji doprowadził do tzw. rewolucji książki⁴, a eksplozja informacji przyczyniła się do rozwoju informacji naukowej. Pod koniec XX w. nastąpiła automatyzacja i komputeryzacja bibliotek, co było związane z wprowadzeniem zintegrowanych systemów bibliotecznych i centralnych katalogów o zasięgu niejednokrotnie światowym.

Zmiany te powodowały, że zawód bibliotekarza przechodził i przechodzi nieustanną ewolucję. Na pytanie, kim jest współczesny bibliotekarz, nie ma jednoznacznej odpowiedzi. Podręcznikowe i encyklopedyczne hasła, które określają go jako pracownika zatrudnionego zawodowo w bibliotekarstwie, do zadań którego należą: gromadzenie, opracowanie, przechowywanie i udostępnianie książek, czasopism i innych dokumentów dla potrzeb rozwoju oświaty, kultury, nauki i gospodarki⁵, są w obecnym czasie niewystarczające. Podobnie jak próba klasyfikacji specjalności występujących w zawodzie bibliotekarskim, a więc: bibliograf, bibliolog, bibliotekoznawca, bibliotekarz zbiorów specjalnych, specjalista informacji naukowej, nie

² *Bibliotekarstwo*, pod red. Z. Żmigrodzkiego, Warszawa 1998, s. 382.

³ E. Stachowska-Musiał, *Bibliotekarz – zawód o wielu obliczach*, „Poradnik Bibliotekarza” 2000, nr 5, s. 7–8.

⁴ R. Escarpit, *Rewolucja książki*, Warszawa 1962, s. 15.

⁵ *Encyklopedia wiedzy o książce*, Wrocław 1972, s. 20.

wyczerpuje ich zakresu. Mówiąc o zawodzie bibliotekarza, nie można pominąć specjalizacji charakterystycznych dla bibliotek publicznych i szkolnych, a więc bibliotekarzy wychowawców, bibliotekarzy instruktorów, bibliotekarzy nauczycieli czy bibliotekarzy animatorów kultury, dla których biblioteka to placówka służąca nie tylko oświacie i nauce, ale również upowszechniająca i promująca wzorce kulturowe w danym kręgu społecznym. W nowych realiach ekonomicznych i środowiskowych, w jakich znalazły się biblioteki, pojawili się też: bibliotekarz-menedżer czy bibliotekarz ds. marketingu, którzy powinni posiadać umiejętność zarządzania, zdobywania funduszy, pozyskiwania sponsorów, a także reklamowania biblioteki w środowisku i dbania o właściwe *public relations*. Występuje także specjalizacja bibliotekarza dziedzinowego, w naszych realiach jeszcze na dobre niezadomowiona, częściej obecna w bibliotekach amerykańskich i zachodnioeuropejskich. Bibliotekarz taki zajmuje się zbiorami z jednej dziedziny wiedzy i bierze udział w ich gromadzeniu, rzeczowym opracowaniu oraz udziela informacji na ich temat⁶. Automatyzacja i komputeryzacja procesów bibliotecznych wykreowały nowe specjalizacje, które zostały określone jako administrator systemu czy bibliotekarz systemowy. Trudno doszukać się nazwy dla specjalistów tworzących języki informacyjno-wyszukiwawcze, prowadzących w systemie komputerowym stałą aktualizację i ujednocianie danych, czy potrafiących swobodnie poruszać się po Internecie, co daje praktyczną możliwość wejścia do baz danych różnych bibliotek na świecie⁷. Dalszy rozwój komputeryzacji może przynieść powstanie nowych specjalizacji, co dowodzi, że zawód bibliotekarza stale się rozwija i oferuje coraz to nowe możliwości.

Czym jest status, a w szczególności status bibliotekarza? Termin „status” pochodzi z języka łacińskiego, to określenie stanowiska prawnego jakiejś osoby, jej sytuacji prawnej⁸. Według *Słownika wyrazów obcych* „status” to stan położenie, stan prawny, pozycja społeczna, sytuacja, w której ktoś lub coś się znajduje. Sytuacja prawna każdego pracownika związana jest przede wszystkim z zakresem zleconych mu czynności składających się na wykonywany przez niego zawód. Zawód może dzielić się na specjalności. „Specjalność” jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze, wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku szkolenia lub praktyki¹⁰.

Bibliotekarz naukowy to osoba zatrudniona w bibliotece mającej status naukowej. Kategoria „biblioteki naukowe” wynika z aktów prawnych regulujących działalność bibliotek w Polsce.

⁶ E. Stachowska-Musiał, *Bibliotekarz – zawód o wielu obliczach*, [w:] *Zawód bibliotekarza dziś i jutro...*, Warszawa 2003, s. 81–89.

⁷ M. Śliwińska, *Bibliotekarska elita i pariasi – przygotowanie do zadań i realizowane funkcje*, [w:] *Zawód bibliotekarza dziś i jutro*, Warszawa 1997, s. 63.

⁸ *Prawo rzymskie: słownik encyklopedyczny*, pod red. W. Wołodkiewicza, Warszawa 1986, s. 144.

⁹ *Słownik wyrazów obcych*, pod red. A. Latuska, Kraków 2004, s. 816.

¹⁰ B. Howorka, *Zawód bibliotekarza w świetle przepisów prawnych*, [w:] *Zawód bibliotekarza dziś i jutro...*, Warszawa 2003, s. 11–28.

Zgodnie z *Ustawą o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 r.* (wraz z późniejszymi zmianami), rozdz. 6 art. 21 pkt 2¹¹ do bibliotek naukowych należą:

- Biblioteka Narodowa;
- biblioteki, których organizatorami są szkoły wyższe;
- biblioteki, których organizatorem jest Polska Akademia Nauk;
- biblioteki, których organizatorami są jednostki badawczo-rozwojowe.

***

Do bibliotek naukowych zalicza się Biblioteka Uniwersytetu Szczecińskiego, który jest jej organizatorem. Powstała w 1985 r. z połączenia Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Pedagogicznej (WSP) i Biblioteki Ekonomicznej Wydziału Inżynieryjno-Ekonomicznego Transportu Politechniki Szczecińskiej¹². Początki Biblioteki Głównej WSP wiążą się z powstaniem w 1968 r. w Szczecinie na bazie Studium Nauczycielskiego, Wyższej Szkoły Nauczycielskiej (WSN)¹³. Działalność rozpoczęła w styczniu 1969 r. Księgozbiór liczył wówczas 1045 woluminów i 125 tytułów czasopism. Prace bibliotekarskie były bardzo uproszczone. Książki tymczasowo ewidencjonowano ze względu na brak druków inwentarzowych, czasopismom natomiast nadawano numer akcesji i przekazywano je do poszczególnych jednostek Uczelni. W październiku 1969 r. Biblioteka WSN przejęła księgozbiór Biblioteki Studium Nauczycielskiego I, który liczył 31 426 woluminów książek i 1064 tytuły czasopism. Były to zbiory z takich dyscyplin, jak: pedagogika, filologia polska i rosyjska, historia, geografia. Trwały intensywne prace nad inwentaryzacją zbiorów. W następnej kolejności Biblioteka WSN przejęła w czerwcu 1971 r. zbiory Studium Nauczycielskiego II. Księgozbiór liczył 26 350 woluminów i obejmował pedagogikę, psychologię, matematykę, fizykę, biologię, wychowanie fizyczne. Wraz ze zbiorami przejęto pomieszczenia i utworzono filię Biblioteki Głównej.

Wyższą Szkołą Nauczycielską decyzją Rady Ministrów we wrześniu 1973 r. przekształcono w Wyższą Szkołę Pedagogiczną, a Biblioteka WSN stała się Biblioteką WSP. Istniały wtedy 4 Wydziały WSP: Humanistyczny, Pedagogiczny, Matematyczno-Przyrodniczy i Wychowania Fizycznego.

Lata 70. ubiegłego wieku to okres powstawania nowych bibliotek filialnych. Wspomnieć należy powstałe: w 1975 r. Bibliotekę Filologii Polskiej i Bibliotekę Filologii Rosyjskiej, w 1976 r. Bibliotekę Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, w 1977 r. Bibliotekę Nauk Filozoficzno-Społecznych, w 1978 r. Bibliotekę Wydziału Wychowania Fizycznego, w 1981 r. Bibliotekę Instytutu Historii i Bibliotekoznawstwa, w 1982 r. Bibliotekę Wydziałową Studium Administracyjnego. Trwały wtedy intensywne prace organizacyjne związane z wyposażaniem nowych pomieszczeń, przemieszczaniem księgozbioru. W początkach lat 80. zorganizowany

¹¹ *Ustawa o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 r.*, Dz. U. 1997 nr 85 poz. 539.

¹² R. Gaziński, M. Różycka, *Dzieje Biblioteki Uniwersytetu Szczecińskiego*, [w:] *Uniwersytet Szczeciński na przełomie wieków i czasów 1985–2010*, pod red. W. Stępińskiego i W. Tarczyńskiego, Szczecin 2010, s. 541.

¹³ R. Gaziński, M. Różycka, *op. cit.*, s. 541.

został Oddział Informacji Naukowej i Szkolenia Użytkowników. W tym okresie następowały również liczne zmiany kadrowe¹⁴.

***

Przełom w historii dotychczas kształtującej się biblioteki uczelnianej nastąpił w 1985 r. Od października tego roku rozpoczął działalność Uniwersytet Szczeciński i Biblioteka zmieniła swój status. Zaczęła działać w nowych strukturach jako Biblioteka Uniwersytetu Szczecińskiego. W początkach działalności Uniwersytetu zostały przekształcone dotychczas istniejące wydziały, powstały też nowe jednostki, a wraz z nimi rozpoczęły działalność ich biblioteki. W chwili utworzenia Wydziału Ekonomicznego rozpoczęła działalność jego Biblioteka. W 1986 r. powstała Biblioteka Instytutu Pedagogiki i Psychologii oraz Biblioteka Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. W 1987 r. utworzono Bibliotekę Wydziału Biologii i Nauk o Morzu, która powstała z depozytów Biblioteki Głównej i części księgozbioru Wydziału Matematyczno-Fizycznego, odpowiadającego profilowi nowej Biblioteki. Z księgozbioru gromadzonego przez pracowników utworzono Bibliotekę Filologii Germańskiej. W tym czasie przeprowadzono reorganizację Biblioteki Filologii Polskiej, gdzie utworzono nową czytelnię ze zwiększoną liczbą miejsc. W 1988 r. Biblioteka Prawa i Administracji otrzymała status biblioteki wydziałowej¹⁵.

Powstające biblioteki nowych jednostek organizacyjnych, tak samo jak Biblioteka Główna napotykały trudności lokalowe. Niedogodności warunków pracy pogłębiał fakt, że zarówno opracowanie, jak i udostępnianie odbywało się w sposób tradycyjny. Liczba studentów wzrastała. W omawianym okresie księgozbiór powiększał się o liczne dary, które spływały do Biblioteki w dużej ilości. W 1986 r. dotarł z Argentyny dar prof. Jerzego Dittmara, którego opracowanie trwało kilka lat. Podobnie było z księgozbiorem prof. Janusza Deresiewicza.

Druga połowa lat 80. to czas krzepnięcia struktur Biblioteki Głównej i sieci bibliotecznej¹⁶. W tym czasie aktywność bibliotekarzy zaznaczała się w pracach związanych z przemieszczaniem księgozbioru, opracowaniem pokaźnych ilości materiałów, efektywną pomocą czytelnikom. Przygotowanie bibliotekarzy do zawodu było zróżnicowane. Obok posiadających wykształcenie wyższe, była grupa, która nie miała takiego przygotowania, wszyscy jednak wykazywali wielkie zaangażowanie w realizowane obowiązki.

W roku powstania Uniwersytetu w Bibliotece Głównej pracowało 2 kustoszy dyplomowanych, z których jeden pełnił obowiązki dyrektora Biblioteki, a drugi kierownika Oddziału Informacji Naukowej i Szkolenia Użytkowników. Wykształcenie wyższe miało 15 pracowników, pełniąc obowiązki kierowników lub szeregowych pracowników, w stopniach od kustosza do młodszego bibliotekarza, 13 bibliotekarzy nie posiadało wykształcenia wyższego. W sieci bibliotecznej działała Biblioteka

¹⁴ *Ibid.*, s. 543.

¹⁵ *Ibid.*, s. 546.

¹⁶ *Ibid.*, s. 547.

Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, z 3 bibliotekarzami, z których jeden miał wyższe wykształcenie. Drugą biblioteką w sieci była biblioteka Instytutu Nauk Filozoficzno-Społecznych, z kierownikiem w stopniu kustosza i pracownikiem w stopniu bibliotekarza¹⁷.

***

Lata 90. to dalsze zmiany w strukturze Uczelni i Biblioteki. W 1990 r. powstał Wydział Transportu i Łączności, a Biblioteka Instytutu Historii otrzymała nowe większe pomieszczenia, w których znalazła miejsce czytelnia (do tej pory Biblioteka nie miała czytelnia). W tym też czasie Wydział Prawa i Administracji otrzymał nowe budynki, a Biblioteka rozpoczęła działalność w nowych warunkach lokalowych. Do nowych pomieszczeń przeniosła się Biblioteka Praktycznej Nauki Języków Obcych, która po kolejnych przeprowadzkach i zmianach w strukturze ostatecznie w 1992 r. otrzymała nazwę Biblioteka Języków Obcych. W 1991 r. połączone zostały Biblioteka Instytutu Filologii Polskiej oraz Biblioteka Instytutu Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej.

Z początkiem 1990 r. rozpoczęto starania o pozyskanie księgozbioru likwidowanej wówczas Biblioteki Nauk Społecznych w Warszawie. Przedsięwzięcie nie było łatwe. Księgozbiór należało przewieźć z Warszawy do Szczecina w trudnych zimowych warunkach. Na miejscu wystąpiły trudności z magazynowaniem zbiorów, ostatecznie akcja zakończyła się powodzeniem. W omawianym okresie napływały do Biblioteki wciąż liczne dary. W latach 1991–1993 jej zbiory powiększyły się o dar Amerykańskiej Agencji Informacyjnej, a także o darowiznę przekazaną w latach 1993–1996 przez profesora Uniwersytetu Warszawskiego Tadeusza Siverta – zbiór ponad 3 tys. woluminów z zakresu teorii literatury. W 1998 r. dr Tomasz Niewodniczański przekazał Bibliotece bardzo cenny, unikatowy zbiór pomeraników – map Księstwa Pomorskiego, planów i widokówek Szczecina i innych miast pomorskich. Zbiory te znacznie podniosły wartość księgozbioru Oddziału Zbiorów Specjalnych.

W 1998 r. powstało w Szczecinie Centrum Informacji i Dokumentacji Europejskiej, pozostające pod patronatem Unii Europejskiej. Ośrodek tworzony był od podstaw z materiałów przesyłanych przez Unię Europejską i zakupów własnych. Zbiory Centrum są przydatne przede wszystkim dla studentów, pracowników administracji publicznej, działaczy samorządowych, nauczycieli, polityków, prawników i przedstawicieli wielu innych zawodów. Źródła informacyjne gromadzone w Centrum obejmują głównie dokumenty i wydawnictwa powstające w instytucjach Unii Europejskiej.

Warunki pracy wszystkich oddziałów w omawianym okresie były trudne. Wystarczy wspomnieć, że Czytelnia Książek i Czasopism posiadała zaledwie 34 miejsca, co wobec dużej w tym czasie frekwencji powodowało konieczność oczekiwania na wolne miejsce. Także lokalizacja katalogów oddalonych od Wypożyczalni o 2 kondygnacje stanowiła poważne utrudnienie dla korzystających ze zbiorów.

¹⁷ *Skład osobowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie*, Szczecin 1985.

W latach 90. w Bibliotece Głównej status bibliotekarzy dyplomowanych miało 4 pracowników – ówczesny dyrektor, 2 pracowników Oddziału Informacji Naukowej i Szkolenia Użytkowników oraz bibliotekarz Oddziału Zbiorów Specjalnych. Spośród nich 1 pracownik posiadał tytuł naukowy doktora nauk ekonomicznych, 18 pracowników posiadało wykształcenie wyższe, 22 osoby nie miały studiów wyższych. W sieci pracowało 11 bibliotek, zatrudniających 18 osób z wykształceniem wyższym i 26 osób bez wyższego wykształcenia. Pracowało tam 2 bibliotekarzy dyplomowanych na stanowiskach kierowniczych. Status dokumentalisty miało 6 pracowników¹⁸.

W początkach lat 90. rozpoczęto proces komputeryzacji. W 1992 r. Biblioteka została wyposażona w pocztę elektroniczną, która ułatwiła współpracę z bibliotekami w kraju i na świecie. W 1993 r. wdrożono lokalny system komputerowy BIBLIO-INFO, który nie dawał możliwości pełnej komputeryzacji. Potrzebne informacje czytelnicy otrzymywali wówczas w postaci wydruku lub na własnej dyskietce¹⁹. W 2000 r. zakupiono system ALEPH²⁰, jednak z powodu ograniczeń finansowych Biblioteki i Uniwersytetu nie został on rozwinięty.

Postępująca komputeryzacja spowodowała zmianę środków masowego przekazu. Coraz popularniejszy stawał się Internet i inne elektroniczne środki przekazu. Zmiana ta spowodowała w ciągu kilku lat wykreowanie nowego typu społeczeństwa, które porzuciło technologię analogową na rzecz cyfrowej. Nowe społeczeństwo nazywa się społeczeństwem informacyjnym, gdzie informacja jest najbardziej cenionym towarem. Szybkość zmian zachodzących we współczesnym świecie wymaga od człowieka ciągłego kontaktu z informacją, zdobywania jej i wykorzystywania w praktyce. Jest to niezbędne dla rozwoju społecznego i zawodowego²¹. W tym „morzu” informacji ważne staje się poszukiwanie właściwych źródeł, selekcja i wartościowanie informacji oraz umiejętność przekształcania jej w wiedzę. Okazuje się, że aby skutecznie wyszukać, wyselekcjonować, sprawdzić i udostępnić informację, a także przyjąć i zrozumieć potrzeby użytkownika, niezbędny jest nie tylko program komputerowy czy baza potrafiąca jedynie podać skondensowane dane, ale specjalista w dziedzinie informacji, a takim jest niewątpliwie bibliotekarz. Z tą zmianą i z tym wyzwaniem przyszło się zmierzyć bibliotekarzom Biblioteki US. Początki komputeryzacji nie były łatwe, nie było dostatecznej ilości sprzętu. Tradycyjne katalogi, kartoteki zaczęły zastępować komputer i system komputerowy. Bibliotekarze z dużą ostrożnością podchodzili do tych zmian, powoli ucząc się nowych form pracy. Pojawiła się nowa grupa pracowników – informatycy i tu konieczna stała się współpraca tych ostatnich z bibliotekarzami.

¹⁸ *Skład osobowy, stan na dzień 1 stycznia 1997 r.*, Szczecin 1997.

¹⁹ L. Gabrielewicz, H. Pakuła, *Biblioteka Uniwersytecka w Szczecinie. Informator dla użytkowników*, Szczecin 1993, s. 11–15.

²⁰ M. Różycka, *Humanistyczne biblioteki akademickie Szczecina*, „Bibliotekarz Zachodniopomorski” 2006, nr 1, s. 13.

²¹ A. Kanczak, K. Szoltyś, *Czy w bibliotece XXI wieku jest miejsce dla bibliotekarza?*, [online] <http://eprints.rclis.org/9185/1/kanczak.pdf> [dostęp: 14.06.2014].

Po ustabilizowaniu się sytuacji Biblioteki zaczęto myśleć o działalności pozabibliotecznej i naukowej. W połowie lat 90., w 1995 r., podpisano umowę o współpracy z Biblioteką Uniwersytecką w Rostocku. W ramach tego porozumienia prowadzona była wymiana doświadczeń w rozwiązywaniu problemów bibliotecznych, wymiana wydawnictw czy wspólne wizyty pracowników. W 1996 r. z okazji 50-lecia szkolnictwa wyższego na Pomorzu Zachodnim zorganizowano wspólnie z Biblioteką Politechniki Szczecińskiej konferencję naukową. Materiały z konferencji wydano w publikacji zatytułowanej *Bibliotekarze i użytkownicy bibliotek w dobie powszechnej komputeryzacji*²².

W 1998 r. Biblioteka została laureatem programu na rzecz Fundacji Nauki Polskiej LIBRARIUS i otrzymała nagrodę pieniężną. W 1999 r. Biblioteka US przystąpiła do realizacji programu TEMPUS JEP pt. *Rozwój zarządzania biblioteką jako część TQM uniwersytetu*, wspólnie z Politechniką Krakowską, Akademią Techniczno-Rolniczą w Bydgoszczy i Politechniką Świętokrzyską w Kielcach. Pozyskane podczas realizacji projektu fundusze pozwoliły na wymianę sprzętu komputerowego i wyjazdy szkoleniowe pracowników. W tym też roku zawiązane zostało porozumienie tworzące Szczeciński Zespół Biblioteczny, wspólnie z bibliotekami: ówczesnej Politechniki Szczecińskiej, Pomorskiej Akademii Medycznej, Wyższej Szkoły Morskiej. Celem tego porozumienia było podejmowanie wspólnych działań na rzecz stworzenia najlepszych warunków dostępu do wiedzy i informacji dla środowiska naukowego Szczecina. Chodziło również o wspólny zakup oprogramowania bibliotecznego ALEPH, integrację baz katalogowych bibliotek i udostępnianie ich w sieci. Uzyskano nawet grant na zakup i wdrożenie systemu, występując do Fundacji Batorego o dofinansowanie projektu „Modernizacja, integracja i rozbudowa systemów gromadzenia i udostępniania informacji w sieciach Intranet i Internet Bibliotek Szczecińskich Szkół Wyższych tworzących Szczeciński Zespół Biblioteczny”²³.

Pod koniec lat 90. nową lokalizację znalazł Wydział Transportu i Ekonomiki Usług. Księgozbiór ekonomiczny połączono z księgozbiorem historycznym i w takiej strukturze Biblioteka działała do 2005 r., kiedy to księgozbiór historyczny przeniesiono do nowo powstałej Biblioteki Humanistycznej. Do księgozbioru historycznego dołączono księgozbiór Biblioteki Nauk Społecznych i zbiory Biblioteki Akademii Nauk Społecznych, po przewiezieniu tego księgozbioru z Warszawy w wyniku likwidacji uczelni.

***

Z początkiem lat dwutysięcznych w Bibliotece Głównej 2 pracowników miało status bibliotekarzy dyplomowanych, a 1 – tytuł doktora nauk ekonomicznych. W tym czasie Biblioteka zatrudniała już 2 informatyków, określanych mianem „operator komputerowy”. Spośród 46 bibliotekarzy 24 miało wykształcenie wyż-

²² R. Gaziński, M. Różycka, *op. cit.*, s. 555.

²³ *Ibid.*, s. 556.

sze. Sieć biblioteczną tworzyło 10 bibliotek. Tam pracowało 51 bibliotekarzy, z których studiami wyższymi legitymowało się 25 osób.

W 2002 r. Biblioteka Główna otrzymała budynek sąsiadujący z dotychczas użytym, po generalnym remoncie zwany potocznie „nowym budynkiem”. Obie budowle połączono w jeden kompleks, co znacznie poprawiło warunki lokalowe. Nowe pomieszczenia przeznaczono na udostępnianie prezencyjne, utworzono odrębne czytelnie książek i czasopism. Poprawiło to szybkość i jakość obsługi czytelników. Wolny dostęp do księgozbioru podręcznego znacznie ułatwił studentom korzystanie z czytelni.

W 2004 r. na Uniwersytecie Szczecińskim powstał Wydział Teologiczny, a Biblioteka Seminarium Duchownego została przekształcona w Bibliotekę Wydziału Teologicznego. Zbiory tej Biblioteki, stanowiące własność Kościoła, zostały użyczone Uniwersytetowi na czas nieokreślony. Od 2007 r. rozpoczęła działalność Biblioteka Akademickiego Centrum Kształcenia Językowego, którego księgozbiór utworzono w oparciu o materiały British Council i Alliance Française. Placówka oferuje podręczniki, beletrystykę, literaturę naukową i popularnonaukową, czasopisma oraz materiały audio. Utworzono także dział z publikacjami naukowymi w języku niemieckim – głównie z dziedziny historii, politologii i socjologii. Ponadto Biblioteka zgromadziła zbiory książek hiszpańskich i szwedzkich²⁴.

W połowie pierwszej dekady nowego stulecia następowały dalsze zmiany, przede wszystkim wzrosła liczba pracowników z wykształceniem wyższym²⁵. Funkcję dyrektora zaczął pełnić pracownik naukowy w stopniu doktora habilitowanego. W Bibliotece Główniej pracował doktor nauk ekonomicznych na stanowisku kierownika Oddziału Informacji Naukowej, 2 bibliotekarzy dyplomowanych. W tym też czasie Oddziałem Komputeryzacji, zatrudniającym 4 informatyków, kierował bibliotekarz o statusie kustosa. Sieć biblioteczno-informacyjną stanowiło 12 bibliotek, wśród których znajdowały się zatrudniające po kilkanaście osób i małe, z dwuosobową obsadą. W bibliotekach sieci pracował bibliotekarz w stopniu doktora. W związku z postępującą komputeryzacją i specjalizacją informacji dla nauki w bibliotekach wydziałowych powstały Ośrodki Informacji Naukowej, miało to miejsce w: Bibliotece Ekonomicznej na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, w Bibliotece Wydziału Prawa i Administracji oraz w Bibliotece na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług.

W 2006 r. przestał funkcjonować, ze względu na przeciążenie danymi, system komputerowy BIBLIO-INFO. Zapadła decyzja o implementacji już testowanego nowozelandzkiego systemu KOHA. Początkowo trwały intensywne prace dostosowujące nowy system do potrzeb Biblioteki Główniej i sieci bibliotek US. W bazie znalazły się rekordy zakupionych egzemplarzy, rekordy opisów bibliograficznych, rekordy czytelników. Do nowego systemu przeniesiona została bibliografia prac

²⁴ *O Bibliotece ACKJ*, [online] <http://bg.szczecin.pl/pl/ackj/94/OBiblioteceACKJ/> [dostęp: 19.06.2014].

²⁵ Na podstawie „Informatora Uniwersyteckiego” z 2006 r.

pracowników naukowych PUBLI, baza UNION (opisy bibliograficzne księgozbioru CIDE), zbiory Biblioteki Wydziału Teologicznego, baza artykułów z czasopism o tematyce sportowej, dysertacje, zbiory specjalne, pedagogika, germanistyka, matematyka-fizyka. Oddział ds. Komputeryzacji, zatrudniający informatyków i bibliotekarza, prowadzi prace związane z komputeryzacją, koordynuje prace związane z utrzymaniem i rozwojem systemu bibliotecznego KOHA na potrzeby Biblioteki Głównej i sieci bibliotecznej. Administruje i rozbudowuje sieć komputerową, archiwizuje dane. Informatycy stanowią osobną grupę pracowników, niepodlegającą awansom kolejnych stopni bibliotekarskich. Pracując w bibliotece, na pewno nie identyfikują się z zawodem bibliotekarza. Ważne jest, by ich współpraca z bibliotekarzami układała się pomyślnie.

W strukturze Biblioteki w omawianym okresie pojawiła się Sala Strumiańska. Status prawny uzyskała 13 grudnia 2002 r., kiedy to nastąpiło uroczyste jej otwarcie. Wystrój swój zawdzięcza ofiarności Państwa Joanny i Jana Kulmów, którzy przekazali Bibliotece część swojego księgozbioru i archiwum literackie. Znalazły tu również swoje miejsce dzieła sztuki, a więc obrazy, meble i inne cenne pamiątki związane z życiem Kulmów w Strumianach. Sala Strumiańska to miejsce imprez i spotkań kadry naukowej, studentów oraz mieszkańców Szczecina. Tu odbywały się Spotkania Strumiańskie, których celem było przybliżenie wybranych wydarzeń z życia społeczno-politycznego oraz prezentacja ich uwarunkowań historycznych²⁶. O Spotkaniach można mówić już w czasie przeszłym, ostatnie odbyło się na początku 2013 r. Ich organizacją zajmował się sekretarz naukowy Biblioteki. Sekretarz naukowy to bardziej bibliotekarz-menedżer, bibliotekarz ds. marketingu. Zadania, jakie powinien wypełniać, to organizacja imprez, konferencji, zareklamowanie biblioteki w środowisku naukowym i dbanie o jej *public relations*. Stanowisko to wymaga dużej aktywności.

Najmłodszym działem w strukturze Biblioteki Głównej jest utworzony w 2011 r. Oddział Bibliometrii. Powstał w związku z wymogami stawianymi przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w zakresie parametryzacji nauki. Bibliotekarze sporządzają indywidualne analizy bibliometryczne pracowników naukowych Uniwersytetu Szczecińskiego. Analiza związana jest z ubieganiem się pracownika naukowego o stopień doktora habilitowanego czy tytuł profesora. Sprawdzana jest również liczba cytowań publikacji naukowych i ich punktacja, załączona do wniosków o granty naukowe, awanse czy nagrody.

Od 2004 r., z chwilą objęcia funkcji dyrektora przez prof. dr. hab. Radosława Gazińskiego, Biblioteka US bardziej zaangażowała się w działalność naukową i konferencyjną. W listopadzie tego roku odbyło się spotkanie poświęcone omówieniu stanu bibliotek szczecińskich. Materiały zostały zebrane w publikacji *Stan i perspektywy rozwoju szczecińskich bibliotek*. W 2006 r. podczas kolejnego spotkania poruszono problemy działalności ośrodków informacji naukowej w bibliotekach szczecińskich. Wydano publikację *Działalność informacyjna Oddziałów Informacji Naukowej Szczecińskiego Porozumienia Bibliotek*. Jednocześnie Biblioteka zaangażowała się

²⁶ R. Gaziński, M. Różycka, *op. cit.*, s. 556.

w organizację konferencji ogólnopolskich. Pierwsza z nich dotyczyła współpracy bibliotek naukowych w Polsce, a materiały zostały wydane pod nazwą *Wzorce współpracy bibliotek naukowych w Polsce*²⁷. W 2 lata później w 2007 r., odbyła się II Konferencja Ogólnopolska poświęcona przemianom, jakim uległa współczesna książka. Jej owocem jest publikacja *Dokąd zmierzamy? Książka i jej czytelnik*²⁸. Kolejna konferencja dotyczyła zbiorów specjalnych. Referaty zostały opublikowane w pracy pt. *Zbiory specjalne i regionalia w polskich bibliotekach naukowych i publicznych*²⁹. Znalazł się tam też referat piszącej te słowa, a dotyczył starodruków – *Stare druki i ich opracowanie w bibliotekach szczecińskich*. W 2011 r. Biblioteka zorganizowała konferencję dotyczącą gromadzenia zbiorów – *Strategia gromadzenia zbiorów w bibliotekach polskich*³⁰. Ostatnia z dotychczas zorganizowanych konferencji odbyła się we wrześniu 2013 r., a jej tematem były dylematy opracowania.

Pracownicy Biblioteki chętnie włączają się w organizowanie konferencji. Zawsze jest to wyzwanie logistyczne. Uczestnictwo bibliotekarzy US w konferencjach ogólnopolskich jest niewielkie, ponieważ wiąże się to z napisaniem pracy, referatu. Tymczasem niewiele jest osób wykazujących taką inicjatywę, a ci którzy się na nią decydują, nie zawsze zyskują aprobatę współpracowników. Wiąże się to również z przeznaczeniem przez władze uczelni środków finansowych na uczestnictwo w konferencjach. Ta sfera działalności powinna być jednak bardziej rozwinięta, gdyż udział w konferencjach daje możliwość spotkania bibliotekarzy z innych bibliotek, służy wymianie myśli, doświadczeń oraz integruje środowisko.

Biblioteka US przystąpiła do współpracy w realizacji projektu Zachodniopomorskiej Biblioteki Cyfrowej „Pomerania” (ZBC „Pomerania”). Status prawny uzyskała ona 8 maja 2009 r., kiedy to nastąpiło uroczyste otwarcie. Zachodniopomorska Biblioteka Cyfrowa „Pomerania” zawiera pełne teksty dokumentów historycznych, materiałów naukowych i dydaktycznych znajdujących się w posiadaniu bibliotek publicznych i akademickich Szczecina, Koszalina oraz innych bibliotek i instytucji województwa zachodniopomorskiego tworzących Zachodniopomorski System Informacji Naukowej i Regionalnej³¹. Celem ZBC „Pomerania” jest zabezpieczenie cennych dokumentów znajdujących się w posiadaniu tych instytucji, zapewnienie swobodnego dostępu do zbiorów stanowiących dziedzictwo narodowe i kulturowe oraz dorobek naukowy regionu. Koordynatorem prac związanych z tworzeniem biblioteki cyfrowej jest Książnica Pomorska w Szczecinie. W jej siedzibie zlokalizowana została infrastruktura ZBC „Pomerania” i przez nią jest zarządzana³².

²⁷ *Ibid.*, op. cit., s 557.

²⁸ *Ibidem*.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ *Zachodniopomorska Biblioteka Cyfrowa POMERANIA*, [online] <http://www.ksiaznica.szczecin.pl/www/biblioteka-cyfrowa> [dostęp: 20.06.2014].

³² *Zachodniopomorska Biblioteka Cyfrowa POMERANIA*, [w:] *Wikipedia*, [online] [http://pl.wikipedia.org/wiki/Zachodniopomorska_Biblioteka_Cyfrowa_%22Pomerania](http://pl.wikipedia.org/wiki/Zachodniopomorska_Biblioteka_Cyfrowa_%22Pomerania%22) [dostęp: 20.06.2014].

W chwili obecnej w sieci bibliotecznej działają: Biblioteka Akademickiego Centrum Kształcenia Językowego, Biblioteka Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Biblioteka Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług, Biblioteka Humanistyczna, Biblioteka Filologiczna, Biblioteka Filologii Germańskiej, Biblioteka Wydziału Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia, Biblioteka Wydziału Matematyczno-Fizycznego, Biblioteka Wydziału Teologii, Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji.

W strukturę Biblioteki Głównej wchodzi: Oddział Informacji Naukowej, Oddział Czytelń (Czytelnia Ogólna i Czytelnia Czasopism), Oddział Wypożyczalni, Oddział Bibliometrii i Centrum Informacji i Dokumentacji Europejskiej, Sekcja Zbiorów Specjalnych, Wypożyczalnia Międzybiblioteczna, Oddział ds. Komputeryzacji, Oddział Gromadzenia, Oddział Opracowania Zbiorów.

Najbliższe plany przewidują połączenie bibliotek filologicznych i powstanie jednej biblioteki neofilologicznej. Niezrealizowane wciąż pozostają plany nowej wypożyczalni. Powstała w 2005 r. koncepcja wybudowania na zapleczu Biblioteki Głównej nowego budynku, gdzie znalazłaby miejsce wypożyczalnia, jak również archiwum i wydawnictwo uczelniane, jak dotąd nie została zrealizowana. Nową lokalizację w ostatnim czasie otrzymała Biblioteka Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług. Zmieniła lokalizację z poziomu pomieszczeń minus jeden (piwnica) do nowych i funkcjonalnych.

***

Jaki jest obecny status bibliotekarzy w Bibliotece Głównej? Na stanowisku dyrektora Biblioteki pracuje pracownik naukowy w stopniu profesora, pracownik z tytułem doktora nauk ekonomicznych jest kierownikiem Oddziału Informacji Naukowej, 2 bibliotekarzy dyplomowanych pracuje na stanowisku zastępcy dyrektora i sekretarza naukowego. Status kustoszy posiada 19 bibliotekarzy, 6 starszego bibliotekarza, 10 bibliotekarza, 3 młodszych bibliotekarzy, 6 magazynierów pracuje w działach udostępniania. Oddział ds. Komputeryzacji zatrudnia 3 informatyków oraz 1 informatyk pracuje w Oddziale Informacji Naukowej.

W sieci biblioteczno-informacyjnej działa obecnie 10 bibliotek. Pracownik z tytułem doktora kieruje Biblioteką Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, bibliotekarz dyplomowany pracuje w Bibliotece Wydziału Teologii. Najwięcej pracowników ma status kustoszy, bibliotekarzy, starszych bibliotekarzy, młodszych bibliotekarzy. Na stanowisku magazyniera pracuje 3 pracowników³³.

W strukturze systemu biblioteczno-informacyjnego Uniwersytetu Szczecińskiego od chwili powstania następowały zmiany związane z rozwojem i przeobrażeniami US. Baza lokalowa nie osiągnęła jeszcze standardów nowoczesności. Rozpoczęty z początkiem lat 90. proces komputeryzacji trwa i powinien trwać, by nadążyć za zmianami, jakie niesie za sobą już XXI w. Rozwój technologiczny w XXI w., wkra-

³³ *O Bibliotece. Oddziały Biblioteki Głównej*, [online] <http://bg.szczecin.pl/pl/main/2/Struktura> [dostęp: 28.06.2014].

czający do bibliotek, wymusił zmianę w tradycyjnych metodach pracy. Automatyzacja wszelkich działań w bibliotece, obecność elektronicznych źródeł oraz ciągle zmiany w tym kierunku stawiają bibliotekarzy przed koniecznością adaptacji do nowych warunków. Wskazane staje się ciągle doskonalenie zawodowe w postaci kursów, szkoleń, konferencji i spotkań, a także przez nowe metody nauki, takie jak e-learning czy internetowe listy dyskusyjne. Społeczeństwo XXI w. jest społeczeństwem uczącym się i bibliotekarz z racji pełnionej misji może być przykładem dla innych grup zawodowych³⁴. Cechą nowoczesnego bibliotekarza jest otwartość na innowacje i zmiany. Nie jest to w żaden sposób związane z kwestią wieku. Człowiekiem nowoczesnym, bibliotekarzem nowoczesnym można być zarówno na początku drogi zawodowej, jak i po kilkunastu latach pracy. Zmiana postrzegania zawodu bibliotekarza w społeczeństwie wymaga od nas umiejętności budowania wizerunku, udowodnienia, że podejmujemy działania ważne i potrzebne, że nasza rola nie ogranicza się tylko do podawania książek. Zmiana wizerunku powinna najpierw wypływać z nas samych, w myśl przysłowia „jak cię widzą, tak cię piszą” i tu w grę wchodzi perswazja, czyli umiejętność wzbudzania u innych pożądanych emocji. Współdziałanie środowiska bibliotekarskiego w dziedzinie poprawy wizerunku, jak również w kierunku dzielenia się doświadczeniami, wzajemną pomocą pozwala postrzegać zawodową grupę bibliotekarzy jako środowisko silne, zwarte oraz świadome swej społecznie użytecznej roli.

Tym zadaniom starają się i powinni sprostać bibliotekarze Uniwersytetu Szczecińskiego. Biblioteka posiada kadre, która udowodniła swoje zaangażowanie. *Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów* obniża status zawodowy bibliotekarzy. Zmniejsza wymagania dla nowo zatrudnionych pracowników, likwiduje państwowy egzamin na bibliotekarza dyplomowanego. Taka otwartość zawodu miała na celu umożliwić dostęp do pracy w bibliotekach osobom młodym, aktywnym w różnych dziedzinach życia. Nie ma jednak gwarancji, że do biblioteki trafią ludzie młodzi, aktywni, zainteresowani pracą w bibliotekarstwie. W obecnej sytuacji Biblioteki US, wobec nadwyżki kadrowej, nie są przyjmowani nowi pracownicy, co najwyżej na czas określony, na zastępstwa. W ostatnim czasie zastępstwa są obsadzone pracownikami już zatrudnionymi, poprzez zmianę stanowisk. Także awans na bibliotekarza dyplomowanego nie ma obecnie wypracowanych kryteriów. W zasadzie jest to zależne od dyrekcji Biblioteki i władz Uczelni. Status bibliotekarza dyplomowanego pozostaje na razie w zawieszaniu.

Niemniej jednak należy zwrócić uwagę na wzrastającą aktywność pracowników Biblioteki Głównej i sieci bibliotecznej US. Biorą oni udział w wydarzeniach związanych z Tygodniem Bibliotek, organizowanym corocznie przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Włączają się w akcje „Odjazdowy Bibliotekarz”, „Cała Polska czyta dzieciom”. Uczestniczą w Zachodniopomorskim Festiwalu Nauki, organizując prelekcje czy wystawy. Biorą udział w Święcie Polskiej Niezapominajki organizowanym przez Oddział Informacji Naukowej. Taka postawa pracowników świadczy o ich zaangażowaniu.

³⁴ A. Kanczak, K. Szoltyś, *op. cit.*

Obecnie jesteśmy świadkami ogromnych zmian w środowisku życia i pracy, jak również w świadomości ludzi i postrzeganiu świata. W świecie przekształceń systemowych i społecznych upowszechnia się pogląd, iż największym kapitałem jest wiedza³⁵. Proces tworzenia społeczeństwa informacyjnego wpływa na rozwój oświaty, w tym zwłaszcza edukacji ustawicznej. Środowisko, w którym pracuje współczesny bibliotekarz, definiuje jego proces edukacyjny: dostosowanie się do nowych wymagań i funkcji kulturowych, społecznych, technologicznych, nabywanie nowych umiejętności, ponieważ posiadane już się zestarzały. Istnieje potrzeba ciągłego doskonalenia warsztatu bibliotekarskiego i kształcenia się w wielu kierunkach, by sprostać wymaganiom współczesnego świata. Biblioteka zawsze była miejscem pogłębiania wiedzy, studiowania, spotkań naukowych. Wiodącym zadaniem biblioteki jest w obecnych czasach działalność informacyjna. Duży nacisk kładzie się na sprawność jej funkcjonowania. Informacja o zbiorach własnych i ich popularyzacja przekazywane są przez organizowanie wystaw, nowości tematycznych, oprowadzanie gości i współpracę z krajowymi bibliotekami (wymiana międzybiblioteczna, wymiana czasopism, udział w konferencjach, spotkaniach, szkoleniach) oraz aktualizację danych na witrynie internetowej jednostki.

Pracownicy Biblioteki US starają się sprostać wymaganiom współczesnego świata i współczesnego bibliotekarstwa. Jednak zaangażowanie się w proces ustawicznego kształcenia powinno być większe u większej liczby pracujących. Potrzebna jest przychylność i aprobatą środowiska oraz współpracowników dla podejmowanych inicjatyw. Czasami powodem niewystarczającego zaangażowania są ograniczenia finansowe, ale nie jedynym. Zasadnicze znaczenie ma stanowisko kadry zarządzającej i naukowej dotyczące roli biblioteki w procesie dydaktycznym uczelni. Bibliotekarze, obok zbiorów, są najcenniejszym zasobem biblioteki. Ich wiedza, cechy osobowe, wkład pracy, wykszolenie stanowią kapitał, który powinien być traktowany w ten sposób, by pracownik był zadowolony i dumny z tego, co robi oraz by mógł wykazywać inicjatywę i nie obawiał się, że będzie ona zmarnowana. Te cechy składają się na obraz kultury organizacyjnej biblioteki i współdecydują o jej wizerunku. Inwestowanie w jak najlepszy personel i profesjonalne wykorzystanie jego potencjału jest kluczem do sukcesu współczesnej biblioteki.

Bibliografia

- Bibliotekarstwo*, pod red. Z. Żmigrodzkiego, Warszawa 1998.
Cupa M., Berduszek M., *Bibliotekarz na miarę czasów*, [online] <http://eprints.rclis.org/9184/1/cupa.pdf> [dostęp: 21.06.2014].
Encyklopedia wiedzy o książce, Wrocław 1972.
Escarpit R., *Rewolucja książki*, Warszawa 1962.

---

³⁵ M. Cupa, M. Berduszek, *Bibliotekarz na miarę czasów*, [online] <http://eprints.rclis.org/9184/1/cupa.pdf> [dostęp: 21.06.2014].

- Gabrielewicz L., Pakuła H., *Biblioteka Uniwersytecka w Szczecinie. Informator dla użytkowników*, Szczecin 1993.
- Gaziński R., Różycka M., *Dzieje Biblioteki Uniwersytetu Szczecińskiego*, [w:] *Uniwersytet Szczeciński na przełomie wieków i czasów 1985–2010*, pod red. W. Stępińskiego i W. Tarczyńskiego, Szczecin 2010.
- Howorka B., *Zawód bibliotekarz w świetle przepisów prawnych*, [w:] *Zawód bibliotekarza dziś i jutro, materiały z ogólnopolskiej konferencji, Nałęczów, 18–20 września 2003*, Warszawa 2003.
- Kanczak A., Szołtyś K., *Czy w bibliotece XXI wieku jest miejsce dla bibliotekarza?*, [online] <http://eprints.rclis.org/9185/1/kanczak.pdf> [dostęp: 14.06.2014].
- O Bibliotece ACKJ*, [online] <http://bg.szczecin.pl/pl/ackj/94/OBiblioteceACKJ/> [dostęp: 19.06.2014].
- O Bibliotece. Oddziały Biblioteki Głównej*, [online] <http://bg.szczecin.pl/pl/main/1/menu/> [dostęp: 21.06.2014].
- Prawo rzymskie: słownik encyklopedyczny*, pod red. W. Wołodkiewicza, Warszawa 1986.
- Różycka M., *Humanistyczne biblioteki akademickie Szczecina*, „Bibliotekarz Zachodniopomorski” 2006, nr 1.
- Skład osobowy, stan na dzień 1 stycznia 1997 r.*, Szczecin 1997.
- Skład osobowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie*, Szczecin 1985.
- Słownik wyrazów obcych*, red. A. Latusek, Kraków 2004.
- Stachowska-Musiał E., *Bibliotekarz – zawód o wielu obliczach*, „Poradnik Bibliotekarza” 2000, nr 5.
- Stachowska-Musiał E., *Bibliotekarz – zawód o wielu obliczach*, [w:] *Zawód bibliotekarza dziś i jutro, materiały z ogólnopolskiej konferencji, Nałęczów 18–20 września 2003*, Warszawa 2003.
- Śliwińska M., *Bibliotekarska elita i pariasi – przygotowanie do zadań i realizowane funkcje*, [w:] *Zawód bibliotekarza dziś i jutro*, Warszawa 1997.
- Ustawa o bibliotekach z dn. 27 czerwca 1997 r.*, Dz. U. 1997 nr 85 poz. 539.
- Wojciechowski J., *Bibliotekarstwo: Zawód czy zatrudnienie*, [w:] *Zawód bibliotekarza dziś i jutro, materiały z ogólnopolskiej konferencji, Nałęczów 18–20 września 2003*, Warszawa 2003.
- Zachodniopomorska Biblioteka Cyfrowa POMERANIA*, [online] <http://www.ksiaznica.szczecin.pl/www/biblioteka-cyfrowa> [dostęp: 20.06.2014].
- Zachodniopomorska Biblioteka Cyfrowa POMERANIA*, [w:] *Wikipedia*, [online] http://pl.wikipedia.org/wiki/Zachodniopomorska_Biblioteka_Cyfrowa_%22Pomerania [dostęp: 20.06.2014].

